

Österrike & Ungern 2012

Rapport från Folk och Försvars studieresa
3 november-7 november 2012

Folk och Försvars studieresa till Budapest och Wien den 3-7 november 2012

Syftet med resan till Budapest var att få ökade kunskaper och insikter om mänskliga rättigheter och den demokratiska utvecklingen i Ungern. Möten skedde med företrädare för de partier som finns representerade i det ungerska parlamentet samt med representanter från civilsamhället. Diskussionerna skedde i öppen och saklig ton. Under dessa möten behandlades följande: den nya lagstiftningen rörande massmedia, domstolsväsendet och andra företeelser som t.ex. situationen för landets romer, dubbelt medborgarskap samt diskussionen inom Jobbik om att återinföra dödsstraff för vissa brott. Utan tvekan har det regerande partiet Fidesz genom införandet av den nya konstitutionen väsentligt ökat sina maktbefogenheter. Även om man inte kan påstå att den nya lagstiftningen lett till maktmissbruk så har den utan tvekan skapat förutsättningar för ett sådant. Sammantaget så är situationen i Ungern starkt oroande och helt förändrad jämfört med under Folk och Försvars studieresa dit våren 2008. Bara framtiden kan utvisa om oron är befogad.

I Wien var syftet att öka kunskapen om Österrike med fokus på dess försvars- och säkerhetspolitik men också att bättre förstå arbetet hos några av de viktigaste internationella organisationerna som är baserade i Wien. Besök med samtal och diskussioner skedde vid OSSE (Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa), Internationella atomenergikommissionen (IAEA) och Förenta nationernas drog- och brottsbekämpningsbyrå (UNODC).

Även möten och diskussioner skedde med representanter vid Österrikes försvars- och utrikesdepartement samt med några ledamöter av parlamentets försvarskommitté.

Folk och Försvar vill främja möten och diskussion mellan människor. Deltagarna på den här studieresan bidrog i högsta grad till att lyfta fram ett brett spektrum av frågor och infallsvinklar, samt en god stämning.

I början av studieresan delades deltagarna in i grupper med uppgiften att bevaka olika ämnesområden under resans gång. Följande reserapport redovisar deltagarnas intryck och iakttagelser under resan. Innehållet är deltagarnas uppfattning.

I utformandet och genomförandet av resan till Ungern har Folk och Försvar haft ett mycket värdefullt samarbete med Sveriges ambassad i Budapest. Vi vill framföra ett stort tack till ambassadör Karin Olofsdotter med medarbetare som gav oss betydelsefull kunskap samt organiserade värdefulla möten med representanter från det ungerska samhället. Vi vill också framföra ett varmt tack till Sveriges ambassadör i Österrike Nils Daag, med medarbetare, för all hjälp och stöd vi fick från ambassaden. Utan denna hade de givande besöken och diskussionerna inte varit möjliga att genomföra. Likaså ett tack till Fredrik Löjdquist, Sveriges ambassadör vid OSSE. Vidare vill vi också tacka ambassadör Gábor Szentiványi och hans medarbetare vid Ungerns ambassad i Stockholm för värdefull hjälp inför resan.

Lars Ekeman, Reseledare

Innehållsförteckning

Reflektioner från besöket i Ungern	4
Österrikes inrikespolitik	9
Författare: Lennart Danielsson, Anne-Marie Pålsson, Runar Viksten	
Energipolitik och försörjning	11
Författare: Anna Fornstedt Hellberg, Bertil Dahl, Thomas Janson	
Österrikes försvars- och säkerhetspolitik	12
Författare: Klas-Henrik Gustafsson, Martin Hallqvist, Eric Erfors, Eva Haldén	
OSSE	13
Författare: Magnus Sjöland, Carin Kaunitz, Lars Elinderson	
CTBTO, IAEA och UNODC	15
Författare: Per Memgård, Joakim Ekström, Anders Lindberg	
Program	18
Deltagarförteckning	23

Reflektioner från besöket i Ungern

Författare: Magnus Sjöland, Carin Kaunitz och Lars Elinderson

Det politiska läget är kritiskt i Ungern. Sannolikt hade få förutsett risken att Fidesz, ett national konservativt högerparti skulle få absolut majoritet i det Ungerska parlamentet vid det senaste valet. Därmed skapades förutsättningar för att genomföra den omdiskuterade nya konstitutionen som antagits av det ungerska parlamentet

Under besöket i Budapest vi fick träffa företrädare för alla de fyra stora partierna. Ett stort problem är att man inte gjorde upp med den gamla totalitära kommunistregimen med en gång utan att det är en utdragen och plågsam process som fortfarande pågår. Det regerande partiet Fidesz säger sig ha ambitionen att städa undan i den gamla maktapparaten från kommunisttiden. Det är svårt att bedöma hur relevant detta är, men metoderna är tveksamma.

Väljarna har att välja på:

Opositionen

1. De Gröna, ett nybildat parti från 2009 som ännu kanske inte helt funnit sin form. Det tar normalt 10 år för ett parti att finna sin identitet och stabilitet. Inte minst tar processen med att finna rätt personer lång tid. Sällan är alla som röstas in de första valen lämpliga.
2. Socialdemokraterna, eller mer korrekt Ungerns socialistiska parti. Partiet är ett arv från den gamla kommunisttiden. Man bytte i stort sett endast namnet på partiet och lät de gamla makthavarna sitta kvar. Någon verklig uppgörelse med det förflutna gjordes aldrig. En anledning var sannolikt den relativt goda ekonomiska utveckling Ungern åtnöjt under det sista decenniet av kommuniststyre.
3. Jobbik, har samma problem som De Gröna, nybildat och många obehagliga personer har röstats in. Partiet har inslag av nationalism och rasfientlighet och har även tveksamma kopplingar till en uniformerad milis som patrullerar på gator där det bor många romer. Magyar Gárda (ungerska gardet) var knutet till partiet innan organisationen förbjöds den 2 juli 2009 men informellt existerar den fortfarande, dock i andra former. Det är inte acceptabelt ur ett svenskt eller europeiskt perspektiv!

Regeringspartiet

4. Fidesz, det regerande partiet som i senaste valet fick över 65 % av parlamentsplatserna. Valet var ett protestval i brist på andra alternativ då missnöjet med Socialdemokraterna var stort. Fidesz är ett nationalkonservativt och kristdemokratiskt parti i Ungern, som bildades 1988. Partiet har starka nationalistiska drag och i dess retorik finns antydning om ett nytt Stor-Ungern. En konkret yttring av detta är införandet av dubbelt medborgarskap för ungrare i grannländerna och som bland annat skulle ge dem rösträtt. En fråga som orsakat ökad spänning mellan Ungern och berörda grannländer och en undran vad Fidesz står för.

Den nya konstitutionen som Fidesz i kraft av sin två tredjedelars majoritet kunnat driva igenom rymmer också tveksamheter. EU och inte minst Venedigkommissionen har haft flera anmärkningar i enskildheter i de nya grundlagarna som inte är förenliga med ett demokratiskt samhällssystem och Ungern har i vissa fall fått backa. Exempel på lagändringar som är tveksamma ur demokratisk synvinkel är lagen om pensionering av domare och införandet av en ökad parlamentarisk kontroll av domstolsväsendet. Anklager har riktats mot att det har genomförts för att bli av med domare från kommunisttiden. Regeringen har även infört en ny medielag som ger regeringen och det styrande partiet en starkt ökad kontroll av media.

Även om Fidesz ännu inte nämnvärt använt sig av de maktmedel som den nya lagstiftningen ger så är det vår bedömning att man skapat juridiska och politiska förutsättningar till att förändra Ungerns statsskick till ett mer auktoritärt.

Författare: Per Memgård, Joakim Ekström, Anders Lindberg

Bakgrund

Vårt besök ägde rum i form av seminarier på svenska ambassaden i Budapest. Så kallade "Chatham Rules" tillämpades huvudsakligen. Därför har vi inte angett vem som sagt vad utan redogör för innehållet.

De viktigaste programpunkterna var ambassadörens föredragning samt möten med en representant för premiärministerns kommunikationsenhet, en representant för en NGO samt representanter för oppositionspartierna i parlamentet Socialdemokraterna, Jobbik och De gröna.

Frågeställning/Preliminära slutsatser

Socialdemokraterna vann valet 2002 och 2006. Efter valet blev dåvarande premiärministern Ferenc Gyurcsány anklagad för att ha ljugit under valrörelsen vilket skapade en politiskt ohållbar situation. Han avgick 2009 och ersattes av Gordon Bajnai, men partiet förlorade stort vid valet 2010.

Valet 2010 gav nationalkonservativa Fidesz 53 procent av rösterna vilket gav 68 procent av platserna i parlamentet. Viktor Orbán blev premiärminister och inledde en rad snabba förändringar.

Orbán ändrade konstitutionen 11 gånger och tog sedan fram en helt ny konstitution som trädde i kraft 1 januari 2012. I den grundlagsfästs en socialkonservativ politik på en rad områden som abort, homosexuellas rättigheter, familjens ställning, rättigheter för ungerska minoriteter i andra länder med mera. Detta kommer inte gå att ändra på med mindre än att något annat alternativ får två tredjedels majoritet i parlamentet.

Orbán införde en ny medielag som begränsar fri media och inför större kontroll över public service. Bland annat har en ny mediemyndighet införts och ett medieråd med mycket långtgående befogenheter. Beslut fattas av fem personer, alla nominerade av Fidesz som ska kontrollera att

reglerna följs, annars kan de utfärda böter. Ungern har i dag därmed inte samma nivå på pressfrihet som övriga EU.

Orbán har ändrat vallagen, ritat om valdistrikten för att passa Fidesz och minskat antalet ledamöter i parlamentet till 200. Oberoende tankesmedjor som analyserat de nya valdistrikten har konstaterat att under den nya vallagen hade Fidesz vunnit även valet 2002 och 2006 som de faktiskt förlorade. Man inför även väljarregistrering vilket kommer drabba särskilt Socialdemokraterna och Jobbik.

Orbán har även ändrat reglerna för domare. Justitiedepartementet har fått ökad kontroll över själva ärendehantering i domstolarna. Man har även minskat pensionsåldern till 62 vilket innebär att de flesta chefer i de olika domstolarna får gå i pension. En återkommande anklagelse är att Fidesz gör detta för att få en domarkår som är mer lojal mot Fidesz. Venedigkommissionen har framfört hård kritik mot ändringarna och det är i skrivande stund oklart vad som faktiskt kommer att genomföras.

Orbán har även använt utnämningssmakten till att byta ut befattningshavare inom statsapparaten och samhällsliv till personer lojala med Fidesz. En konsekvens av detta är att många personer med judisk bakgrund förlorat sina uppdrag. Enligt uppgift ska detta inte ses som ett tecken på antisemitism från Fidesz sida utan är snarare en eftergift åt Jobbik och liknande krafter.

Förutom de politiska förändringarna har Jobbiks framgångar förändrat samhällsklimatet. Jobbik är både antiromska och antisemitiska och fick i förra valet 16 procent vilket gör dem till parlamentets tredje största parti. Enligt bedömare är de i praktiken en fortsättning av den (nazistiska) pilkorsrörelsen som samarbetade med tyskarna under andra världskriget. Flera uppmärksammade mord har skett på romer och tidigare hade Jobbik ett medborgargarde, Magyar Garda, som öppet trakasserade romer och oliktänkande. Magyar Garda är idag förbjudet, men i praktiken fortsätter verksamheten genom diverse mindre grupper.

Sammantaget är dessa förändringar (som är ett urval) mycket oroande när det gäller demokratin, de mänskliga rättigheterna och rättsstatens ställning i Ungern. EU-kommissionen har kritiserat flera av förändringarna vilket föranlett förändringar men Ungern håller på att utvecklas i auktoritär riktning vilket inte är förenligt med de värden Europeiska unionen enligt fördraget vilar på.

Författare: Lennart Danielsson, Anne-Marie Pålsson, Runar Viksten

Också Ungern verkar vara ett land som plågas av sitt förflutna. Från ett land av närmast stormaktskaraktär till ett lilleputtland i det forna Sovjetunionens utkant. Fattigt, men efter murens fall och fram till 2008 i hopp och tro om en snar ekonomisk förändring. Dessa förhoppningar grusades emellertid av den globala ekonomiska och finansiella krisen som fortfarande skakar världen. Ungern var ett av de första länderna som tvingades söka stöd hos IMF och plågas sedan dess av hög arbetslöshet, låg tillväxt och stora obalanser i det finansiella systemet.

Säkert bidrog detta till Fidesz stora valframgångar. Ensam fick partiet mer än 2/3 av parlamentets platser i det senaste valet, vilket gjort det möjligt att på egen hand driva igenom förändringar av landets grundlag. Den möjligheten har Fidesz också tagit. I högt tempo har ett stort antal förslag lagts, med genomgripande förändringar av Ungerns konstitutionella system.

I vissa avseenden framstår de föreslagna reformerna som rimliga – en minskning av platserna i parlamentet – är exempel på en sådan. Andra förslag antyder däremot något annat såsom en strävan att säkra Fidesz makt och inflytande. Förändringarna inom domstolsväsendet och domarnas ställning samt den förändrade medielagstiftningen är tydliga exempel på stärkande av den politiska makten.

Men Fidesz strävan att med konstitutionens hjälp ge ungrare boende utanför landets gränser stöd och politiskt inflytande antyder också att Fidesz kan ha andra ambitioner med sina förslag. Frågan är dock hur långt Fidesz vågar driva detta revanschistiska spel.

Den ungerska politiken bär inte bara på ett arv från minnet av de förlorade territorierna. Till det skall läggas de etniska konflikterna, som med Jobbiks entré på den politiska scenen, blommat ut för fullt. Öppet hotfullt agerande från jobbiksympatisörer mot romerna – som utgör runt 10 % av befolkningen – ger tydliga bevis för detta.

Bryssel har inte förhållit sig passivt till händelserna i Ungern. Kritik har riktats mot Fidesz konstitutionella förslag. Men frågan är svår och det många undrar över är hur långt Bryssel kan gå i sin kritik. EU:s handlingsutrymme är ju inte obegränsat utan bestäms av Lissabonfördragets formuleringar. Därtill skall läggas att Fidesz ingår i Europaparlamentets största grupp EPP, och kan därmed räkna med ett visst stöd därifrån. Hur långt det sträcker sig får framtiden utvisa.

Författare: Anna Fornstedt Hellberg, Bertil Dahl, Thomas Janson

Besöket i Budapest gav en bred bild av det politiska läget i Ungern och en inblick i vilka karaktärer som präglar samhället där idag. Besöket erbjöd oss att möta såväl företrädare för den nuvarande regeringen och för oppositionen samt personer utanför det politiska etablissemangen. Besöket gav starka intryck. Dessa intryck stärktes när ungersk politik togs upp på flera sätt under våra två återstående dagar i det politiska och internationella Wien. Starkast var nog den uppfattning vi fick av att de politiska förhållandena i Ungern kunde tolkas som prefascistiska - som ett vårt sekels Berlin 1932/1933. Regeringspartiet Fidesz har redan idag skapat en möjlighet att föra Ungern bort från demokratin. Ingenting tyder på att Fidesz tvekar utan man rusar fram med en kraft och en effektivitet som inte står långt efter den som den tyska nationalsocialismen visade vintern 1932-33.

Och varför skulle Fidesz tveka? Troligen står det ungerska folket av språkliga och historiska skäl längre från de demokratiska värderingar som bär upp EU. Den ungerska utvecklingen är inte unik men landet har tveklöst kommit längst. Alltjämt är freden i Trianon som trädde i kraft 1921 ett stort sår i den ungerska nationens hjärta. Där finns grund för revanschism eftersom landet förlorade betydande delar av sitt land och sin befolkning till flera grannländer. Fidesz spelar öppet på dessa känslor. Att se likheter med den tyska debatten omkring 1930 om konsekvenserna av första världskriget bl a som resultatet av en dolkstöt mot den tyska nationen och fredsvillkoren från Versailles som ett svek mot Tyskland är nära till hands.

Den nuvarande regeringen med partiet Fidesz i spetsen har utnyttjat sin två tredjedelsmajoritet för att förändra grundlagarna och det politiska landskapet. Takten på detta är så hög att man inte kan garantera lagstiftningsprocessens kvalitet. Denna regering kom till makten på missnöjet med den förra socialdemokratiska regeringen. Mycket av politiken fokuserar på att det gamla Ungern och Ungern som nation också utanför Ungern. EU-kommissionen och flera internationella organisationer

har påtalat brister i lagstiftningen och den ungerska regeringen har tagit till sig en del av kritiken. Men fortfarande kvarstår det lagstiftning som kränker pressfrihet och gängse demokratiska principer. Det har lett till bland annat tendenser till självcensur i media. Enligt de presentationer vi fick verkar det finnas en tudelad situation i Ungern. Å ena sidan finns en högkvalificerad arbetskraft och ett näringsliv där i alla fall de svenska företagen förlägger forskning och utveckling. Å andra sidan utvecklas den ekonomiska och politiska situationen i Ungern på ett ofördelaktigt sätt vilket skapar spänningar inom landet, i förhållande till EU men också i förhållande till grannländerna. Säkerhetspolitiskt vill Ungern ta ett större ansvar inom ramen för Nato och har nu också kapacitet att göra det genom att de hyr Gripen-systemet. Tanken från svensk sida är att Ungern också skulle kunna stödja en utveckling av systemet genom att bland annat samverka med Kroatien vid ett eventuellt köp av Gripen. Ungern har dock mycket dålig ekonomi och har precis antagit besparingsprogram om 24 miljarder kronor. Man kallar sin politik oortodox ekonomisk politik där bland annat en platt inkomstskatt på 16 procent ingår. Detta har bidragit till underskottet och regeringen har tvingats lägga på ett antal straffskatter för att kompensera den låga inkomstskatten. IMF väntar på att Ungern skall komma till förhandlingsbordet med realistiska förväntningar.

De mest utsatta i Ungern är den romska befolkningen där det finns en stor arbetslöshet och social misär men som också utsätts för diskriminering och kränkande behandling. Framför allt sker det av ultranationalistiska partiet Jobbik som aktivt driver en antiromsk politik och har 17-18 procent av opinionsstödet. Jobbik etablerades 2003 och fick ökat stöd 2009 då de fick 14%. Har nu ca 12% av mandaten i parlamentet. Jobbik har också samarbetat med Magyar Garda; en paramilitär, nynazistisk organisation som förbjöds 2009 men fortfarande existerar.

Till skillnad från vid freden i Versailles finns nu EU. Alla unionens länder och institutioner måste göra stora ansträngningar att söka få Ungern att arbeta i demokratisk och i fredlig riktning. Det gäller att skapa positiva motkrafter. Ett jättearbete. Men verktygen finns.

Författare: Klas-Henrik Gustafsson, Martin Hallqvist, Eric Erfors, Eva Haldén

Övergripande

Ett dominerande inslag i både partiprogram, grundlagstexter och uttalanden från representanter som vi mötte är det historiserande inslaget, där detta domineras av a) Ungerns gloriösa förflutna, b) uppfattningen att landet behandlats både orättvist och orättfärdigt såväl i det förflutna som i det nuvarande. Sammantaget leder detta logiskt till ett förhållningssätt med en betoning på en "offerroll" i kombination med "rättmätiga" krav på en annorlunda attityd från omvärlden. Bilderna som förmedlas av å ena sidan företrädare från Fidesz och Jobbik och å andra sidan av företrädare från NGO, universitet, LMP avseende rättsväsendet och mänskliga/politiska rättigheter är direkt motstridiga. En egendomlig mellanposition presenterades av representanten från MSZP (fd kommunistpartiet), vilket i sin tur ger intrycket av att utsikterna för en samlad opposition mot Fidesz förefaller små för att inte säga obefintliga. Detta trots att det nu finns initiativ för att skapa just detta inför kommande allmänna val genom rörelsen "Tillsammans 2014" med Gordon Bajnai som initiativtagare.

Fidesz och Jobbik

En statssekreterare med särskilt ansvar för internationell kommunikation, Ferenc Kumin, gav inget direkt svar på frågan om vad som är anledningen till den negativa bilden av Ungern i utländsk media. Bristen på svar såg vi även bland annat i Sydafrika under apartheid och det försvarades med att omvärlden inte förstår hur det faktiskt är, en s.k. Laagermentalitet. På direkta frågor om bl.a. lagstiftning som hotar domstolars/domares oberoende, hänvisade Kumin regelmässigt att man ändrar och förändrar i enlighet med krav från EU och samtidigt argumenterade han för att det egentligen handlade om ett missförstånd – inte alls om medvetna försök att kringskära rättsstatsprinciper.

Värt att notera i sammanhanget är också att Kumin framstår som en både välutbildad (vilket han också är), balanserad person med en sympatisk framtoning – ett skickligt och genomtänkt val med andra ord. Det går således inte att underskatta kapaciteten hos bl.a. Fidesz och dess ledning. På samma sätt ger Márton Gyöngyösi, från Jobbik, ett seriöst och kunnigt intryck – långt ifrån bilden av huliganer som härjar fritt på gator och attackerar romer.

Sammantaget är intrycket att såväl Fidesz som Jobbik är skickliga strateger när det gäller att agera och presentera sig själva, sin politik och läget i landet. Det finns alltså all anledning att vara ytterst vaksamma och inte minst trycka på inom EU för att faktiskt gå vidare med kännbara sanktioner. Framförallt vad gäller rättsväsendet så är det uppenbart att vi ser en utveckling som inte kan betecknas som vare sig demokratisk eller rättssäker.

Österrikes inrikespolitik

Författare: Lennart Danielsson, Anne-Marie Pålsson, Runar Viksten

Några synpunkter på Österrikes inrikespolitik - Landet som backar in i framtiden

Välordnat, välmående och burget. Så kan bäst Wien beskrivas. Åtminstone den del av Wien som vår grupp kom i kontakt med. Där fanns inget av det ordnade kaos som utmärker de flesta storstäderna. Gatubilden var homogen, tempot jämförelsevis lågt och kaffe-latte barerna lyste med sin frånvaro. Inte heller dominerades butikerna av de globala kedjorna som är fallet överallt annars.

Ja, Wien framstår som en stad där tiden tycks stått still de senaste decennierna.

Kanske beror det på landets historia. En europeisk stormakt som hade den dåliga vanan att liera sig med krigens förlorare och som därmed fick lämna från sig stora delar av det gamla imperiet.

Och detta märks tydligt. Med sin arkitektur och planering passar Wien bättre som huvudstad för ett vidsträckt kejsardöme än för det lilla territorium som nu ingår i republiken. Det går inte att befria sig från intrycket och känslan av att Wien - och Österrike - "vilår på minnen från fornstora da'r"

Kanske beror det på landets läge. Inklämt mellan gamla öst och väst och som följd av fredsvillkoren länge tvingat till en besvärlig balansgång mellan supermakternas önskemål. Och inte ens

berlinmurens fall för snart 25 år sedan som lossat på de band som diplomatin krävde. Österrike är fortfarande ett land som tassar försiktigt fram i det internationella ekonomiska och politiska spelet.

Kanske beror det på landets konstitution. Österrike är en förbundsstat med 9 delstater. Konstitutionen bygger i stor utsträckning på idén om horisontell maktindelning. Två parlament där den ena kammaren (nationalrådet) väljs i proportionella val medan den andra (förbundsrådet) väljs av delstatsparlamenten. Regeringschefen utses av presidenten som väljs i allmänna val vart sjätte år.

Med en sådan konstitution blir det svårt att fatta politiska beslut och det politiska beslutsfattandet i Österrike verkar ha varit trögt – inte bara som följd av konstitutionen per se – utan också av att det politiska landskapet dominerats av de två stora partierna SPÖ (Sozialdemokratische Partei Österreichs) och ÖVP (Österreichische Volkspartei). SPÖ närmast motsvarar Socialdemokraterna medan ÖVP är ett brett konservativt – kristet parti.

Ensamma och tillsammans har dessa två partier innehaft regeringsmakten under hela efterkrigstiden, med undantag för en kortare period 2000-2006 då ÖVP bildade allians med FPÖ.

FPÖ (Freiheitliche Partei Österreichs) är det tredje stora partiet. FPÖ bildades redan 1956 men blev inte en politisk kraft att räkna med förrän Jörg Haider blev dess ledare 1986.

Koalitionen möttes av stark kritik från Bryssel som vidtog sanktioner mot Österrike, sanktioner som dock ganska snart hävdes. Kritiken kom sig av att FPÖ uppfattades som ett odemokratiskt och invandrarfientligt parti. Koalitionen blev dock ganska kortvarig och efter nästa val 2006 bildades återigen en ny stor koalition mellan SPÖ och ÖVP.

Den starka dominansen av SPÖ och ÖVP har inte varit oproblematiske. De många och långa stora koalitionerna har lett till svårigheter att utkräva ansvar. En annan effekt av ett politiskt landskap med svag oppositionen är att korruptionen kunnat växa ostört.

Kritiken har följaktligen inte uteblivit. Det är bland annat i skenet av detta som framgångarna för FPÖ och BZP (Bündnis Zukunft Österreich) skall ses.

BZÖ är ett ekonomiskt liberalt parti men samtidigt ett högerpopulistiskt parti. Det driver bland annat frågor om ett återinförande av gränskontrollen som togs bort med införande av Schengensamarbetet. BZÖ driver också frågan om att utländska medborgare som begår brott skall avtjäna sitt straff i sina hemländer. Det grundades 2005 av Jörg Haider när han och många med honom lämnade FPÖ. I det senaste valet 2008 vann dessa partier tillsammans 53 mandat i den andra kammaren (nationalrat) att jämföras med 57 mandat för SPÖ och 51 mandat för ÖVP. FPÖ och BZP förefaller alltså fullt respekterade i Österrike.

Detta gör att främlingsfientlighet kan ligga på lur, givetvis beroende på den ekonomiska utvecklingen. Regeringspartierna SPÖ (socialdemokraterna) och ÖVP (kristdemokraterna) måste naturligtvis beakta detta om de strävar efter fortsatt maktinnehav. Dessa partier har dessutom behov av att profilera sig och har på senare tid klara svårigheter att komma överens vilket t.ex. visat sig i frågan om den allmänna värnpliktens bevarande.

Det något märkliga har inträffat, nämligen att socialdemokraterna vill utveckla militären mot en professionell armé medan konservativa partiet vill bevara värnplikten. Partierna har enats om en

bindande folkomröstning i januari 2013 för att lösa tvisten. Enligt de personer vi träffade finns det mycket som talar för att det konservativa Österrike kommer att behålla värnplikten och möjligen utveckla den, så att en tredjedel av de värnpliktiga männen tjänstgör i försvaret, en tredjedel gör civiltjänst medan en tredjedel utbildas i räddningsfunktioner främst knutna till lavinoluckyor.

Österrike har än så länge klarat sig bra i den ekonomiska och finansiella krisen. Näringspolitiskt har man satsat mycket på handel med grannarna i öster. Det har bidragit till att man klarat dagens ekonomiska kris bättre än andra länder. Tillväxten har efter omständigheterna varit hyfsad och arbetslösheten är relativt låg. Men många av de personer vi talade med menade att, trots det relativt gynnsamma läget, finns en rad svåra strukturella åtgärder som måste genomföras för att den goda utvecklingen skall bestå. Inte minst nämndes sjukvårds- och pensionssystemet som potentiellt tickande bomber.

Bankerna är viktiga för Österrike och där kan det bli ett politiskt bekymmer att de, liksom på andra håll i Västvärlden, kommit att framstå/ framställas som en sorts fiender till människor i allmänhet.

Den fråga som verkar ligga som en kall hand över inrikespolitiken är den om immigration. Andelen utlandsfödda ligger i Österrike på omkring 15 procent, alltså ungefär jämförbart med Sverige. De flesta kommer från Turkiet och forna Jugoslavien. Nyligen konstaterades att antalet barn i Österrikiska skolor som inte kan tyska ökar oroväckande. Mer än 50 % av eleverna lämnar skolan utan att kunna tala tyska. Detta har lett till att man diskuterar att införa språkundervisning redan i förskolan.

Avsaknaden av kunskaper i tyska hänger bland annat samman med den österrikiska arbetsmarknaden. Det är fortfarande vanligt att kvinnor inte deltar på arbetsmarknaden utan uteslutande tar hand om hemarbetet. Barn med annan bakgrund än den österrikiska växer därmed upp i en miljö där det inte talas tyska alls. Det är först när de börjar skolan som de möter det tyska språket.

Sammantaget kan man säga att Österrike inrikespolitiskt står inför stora utmaningar i den nära framtiden, men man väljer att vända ryggen mot framtiden.

Energipolitik och försörjning

Författare: Anna Fornstedt Hellberg, Bertil Dahl, Thomas Janson

Säkerhetsshot

En stor del av Österrikes energibehov importeras, främst naturgas från Ryssland. Österrike försöker diversifiera sina energikällor men eftersom landet inte vill införa kärnkraft är det i princip förnybara bränslen som kvarstår. Österrike hör till de länder som tidigt haft tämligen stor försörjning av elenergi från egen vattenkraft i Donau och från vattenkraftverk i åtskilliga *Talsperren* i bergen. Man har vidare egen naturgas och egen olja så att man fram till 1960-talet exporterade energi. Främst i området norr om Wien finns alltså viktig utvinning av sådan energi men det förekommer även på andra håll i landet.

Redan på 1970-talet tog landet avstånd från kärnkraft efter en folkomröstning om starten av det då nästan färdiga kärnkraftverket i Zwentendorf vid Donau väster om Wien. Anläggningen togs aldrig i bruk. Trots sina egna energikällor är landet numera synnerligen beroende av olja och naturgas som leds in i landet via pipelines från Adriatiska havet, Genuabukten och framför allt Ryssland. Bristen på egen kust gör dessa pipelines helt avgörande. I Baumgarten an der March nordost om Wien ligger the Central European Gas Hub som hittills har tagit emot en tredjedel av all rysk gasexport till Västeuropa. I området har man tidigare utvunnit österrikisk naturgas varför det i marken finns möjligheter till mellanlagring av importerad gas. En del av diversifieringen är att bygga pipelines från andra länder än Ryssland vilket skulle vara fallet med det så kallade Nabucco-projektet. Det är en planerad naturgasledning som skulle komma att gå från östra Turkiet genom Bulgarien, Rumänien, Ungern och avslutas i Österrike. Ledningen ska leda gas från resurser i Azerbajdzjan och Turkmenistan. Österrikiska OMV, ungerska MOL, rumänska Transgaz, bulgariska Bulgargaz, turkiska Botas och tyska RWE är energibolag som anslutit sig till projektet genom ett samarbetsavtal (2002) och ett joint venture (2005). Nu verkar det dock som att Österrike håller på att dra sig ur projektet, därför att det var en komplicerad ägarstruktur, till förmån för en ledning, Southstream, som projekteras och kontrolleras av Ryssland.

Att hålla goda relationer till Ryssland som leverantör av gas/olja är ett huvudintresse i Österrikisk säkerhetspolitik och i den politiska debatten ter det sig självklart att söka hålla sig väl med framför allt Ryssland för att försäkra sig om fortsatt tillgång av gas. Det är något ganska naturligt för Österrike då landet alltsedan 1955 haft att hantera sin särpräglade position mot Sovjetunionen respektive Ryssland utifrån villkoren för att ockupationsmakterna då lämnade Österrike. Tveklöst har relationerna till det stora landet i öst varit helt centralt i all österrikisk utrikespolitik efter andra världskriget, men också med de länder genom vilka ledningarna går, vilket kan vara ett skäl till att det östra grannskapet är mycket viktigt för Österrike och att en prioritet för Österrike är att skapa en bättre gemensam EU-politik ifråga om energifrågor. De försäkringar om fredlig utveckling som följer av landets och grannländernas medlemskap i EU harmonierar naturligtvis med dessa intressen. Österrike har emellertid också en betydande råoljeimport i pipeline från främst Trieste – Die Adria Wien pipeline. Raffinaderiet i Schwechat i Wiens östra utkant är betecknat som det största inlandsraffinaderiet i världen. Oljan importeras främst från Saudiarabien och Libyen men tidigare också från Iran.

Österrikes försvars- och säkerhetspolitik

Författare: Klas-Henrik Gustafsson, Martin Hallqvist, Eric Erfors, Eva Haldén

Österrikes neutralitetspolitik går tillbaka till 1955. Den var ett villkor för att man från sovjetisk sida skulle gå med på att avsluta ockupationen efter andra världskriget. Alltsedan den tiden är politiken gentemot Sovjetunionen, senare Ryssland, relativt försiktig. Inte heller tycks man benägen att från officiellt håll vilja utmana ett grannland som Ungern, som kritiserats av EU-kommissionen för ny lagstiftning om domstolar och massmedier. Den österrikiska neutraliteten är fast förankrad hos befolkningen. Det hindrar inte att man är engagerad utomlands med närmare 1500 män och kvinnor i olika missioner, främst på Balkan. I Bosnien-Hercegovina utgörs cirka hälften av den utländska EU-styrkan av österrikare, 320 personer. I Kosovo har man 480. Man är också sedan länge närvarande i Mellanöstern, på Golan och i Libanon. Ett av flera skäl till den starka närvaron på västra Balkan är

uppenbarligen österrikiska affärsintressen. Närvaron i Afghanistan är dock mycket blygsam med endast 3 personer.

Man kan tänka sig att medverka i Mali, däremot inte i Somalia. Om det småningom blir en insats i Syrien kan det mycket väl tänkas bli aktuellt för Österrikes del att vara med.

De österrikiska polisinsatserna utomlands är oansenliga, i Afghanistan, Kongo och Georgien. Skälen är finansiella, inrikespolitiska och polisiärt karriärmässiga.

Främst deltar man utomlands inom EU:s ram, CSDP, men samverkar också med NATO, dock inte i lika hög utsträckning som Sverige. Någon diskussion om medlemskap i NATO förekommer dock inte; beslut skulle inte kunna fattas utan folkomröstning.

Säkerhetspolitiken står inte särskilt högt på den politiska agendan. Ett strategidokument presenterades i våras, men är tills vidare vilande. Det säger att det för närvarande inte finns något egentligt militärt hot mot Österrike. Det handlar mest om andra typer av hot, terrorism, organiserad brottslighet, cyberattacker, människohandel med mera. I dokumentet pläderas för ett förstärkt internationellt samarbete. Inget land kan ensamt möta vissa av de hot som kan uppträda.

Den stora politiska frågan på försvars- och säkerhetspolitiska området är värnplikten. Den 20 januari blir det en rådgivande folkomröstning i frågan. Det är socialdemokraterna, ÖSP, som fört upp frågan på dagordningen, och vill "diskutera" frågan om avskaffande av värnplikten och att i stället måhända införa ett yrkesförsvar. Socialdemokraterna är splittrade internt i frågan om värnplikten. Det innebär att det saknas en stark och drivande kraft för att förmå väljarna att rösta för en förändring av dagens system. Sannolikheten för att Österrike kommer att behålla värnplikten är därför mycket stor.

Det andra stora partiet i landet, de konservativa, ÖVP, vill i princip behålla värnplikten. Enighet tycks råda om att något måste göras åt sakernas tillstånd – somliga tycker att värnplikten är meningslös, andra pekar på att de värnpliktiga gör stora insatser vid naturkatastrofer, som jordbävningar, snöskred etcetera. Kvinnlig värnplikt är inte någon aktuell politisk fråga i Österrike.

Politiker vill ogärna spendera pengar på försvaret, och allmänheten är inte särskilt krismedveten.

OSSE

Författare: Magnus Sjöland, Carin Kaunitz och Lars Elinderson

OSSE har sin bakgrund från början av 1970-talet, då Conference on Security and Co-operation in Europe (CSCE) skapades för att fungera som ett multilateralt forum för dialog och förhandlingar mellan öst och väst. Efter förhandlingar under åren 1972-74/75 i Helsingfors och Genève nåddes "the Helsinki Final Act", som undertecknades den 1 augusti 1975. Dokumentet innehåller ett antal viktiga åtaganden inom följande områden: politisk-militära, ekonomiska, miljömässiga samt mänskliga rättigheter som blev centrala för den så kallade Helsingforsprocessen. Tio grundläggande principer för förhållandet mellan stater och mellan de ingående staterna och deras medborgare lades fast.

Fram till 1990 fungerade CSCE främst genom återkommande möten och konferenser som etablerade och utvecklade de deltagande staternas åtaganden, samtidigt som man löpande följde implementeringen av ländernas åtaganden.

I slutet av det kalla kriget påbörjade organisationen en utveckling mot en mer permanent organisation. I den s.k. Parisdeklarationen för ett nytt Europa (1990), uppmanades CSCE att utveckla sin roll i Europa och möta de nya utmaningarna, vilket ledde till att organisationen utvecklade permanenta institutioner och operativ kapacitet.

Som en del av denna utvecklingsprocess ändrades namnet från CSCE till OSSE (Organization for Security and Co-operation in Europe) genom ett beslut av toppmötet i Budapest 1994.

Med 56 medlemsstater från Europa, Centralasien och Nordamerika är OSSE världens största regionala säkerhetsorganisation. Organisationen utgör ett forum för politiska förhandlingar och beslutsfattande inom områdena tidig varning, konfliktförebyggande åtgärder, krishantering och rehabilitering efter konflikter, och underbygger den politiska viljan hos sina medlemsstater genom sitt unika nätverk av "field missions".

OSSE bygger sin strategi på ett holistiskt synsätt på demokrati, fred och frihet. Man agerar därför genom ett brett utbud av säkerhetsrelaterade aktiviteter, däribland rustningskontroll, förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder, mänskliga rättigheter, nationella minoriteter, demokratisering, polisiära strategier, terrorismbekämpning och ekonomiska och miljömässiga aktiviteter. Alla 56 deltagande stater har samma status och beslut fattas med konsensus på en politisk men inte juridiskt bindande grund.

Utmaningar för OSSE

Organisationen hade en positiv utveckling under 1990-talet, efter kommunismens fall, där ett närmande mellan öst och väst skedde och där budgeten för OSSE stärktes. Konsensus kunde nås om värdegrunden för OSSE.

Utvecklingen bröts dock runt 2000, efter att en ny rysk president kommit till makten, Putin. Ryssland har sedan dess gradvis blivit mer misstänksam gentemot OSSE och anser att OSSE lägger för stor tyngd vid staterna öster om Wien och med för stort fokus på mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Man kan säga att OSSE har utvecklat en intern kris.

Anledningen till OSSE:s intresse för staterna öster om Wien är att utvecklingen i flera av dessa länder varit negativ, speciellt i de forna sovjetstaterna, avseende just demokratiutveckling, pressfrihet och mänskliga rättigheter. Exempelvis är Ukraina där manipulerade val förekommit, Rumänien där den nuvarande regeringen försökt att på olika sätt avsätta och åtala den nuvarande presidenten och Ungern där nu sittande regering har ändrat grundlagen för att vidmakthålla sin politik och sitt maktinnehav samt tillsatt nya domare med lämpligare politiska åsikter. I många länder har minoriteter fått en svårare ställning som t.ex. romerna i Rumänien, Serbien, Slovakien och Ungern. I Ungern riskerar en ny lagstiftning att inskränka pressfriheten.

Samtidigt som relationerna inom OSSE blivit allt mer ansträngda har också OSSE:s, av medlemsländerna tilldelade, budget stadigt krympt det senaste decenniet. Eftersom uppgifterna samtidigt kvarstått har organisationen blivit kraftsplittrad och organisatoriskt ansträngd.

Krisen inom OSSE har också tagit sig uttryck i arbetet med avtalet om kontroll av konventionella stridskrafter, Treaty on Conventional Forces in Europe (CFE), fått ett avbräck och blivit stillastående. Bland annat beroende på att Ryssland har utlyst ett moratorium av det som en följd av att USA och NATO inte velat avbryta sitt missilförsvarsprogram i Europa.

EU har samtidigt utvidgats och omfattar över hälften av OSSE:s medlemsländer. Under det senaste decenniet har EU utvecklat ett oberoende säkerhetsarbete. Även NATO har genomgått en utveckling. EU, NATO och OSSE överlappar delvis varandra och flera länder ingår i alla organisationerna. Det finns svårigheter att engagera sig lika mycket i alla organisationer och statusen för de olika arbetena i respektive organisation varierar över tiden. OSSE har hittills varit den förlorande parten.

Värdegrunden för OSSE ifrågasätts därför nu av en del medlemsländer med Ryssland i spetsen. Eftersom det behövs konsensusbeslut för OSSE blir resultatet en brist på beslutsfattande och kraftlöshet samt att legitimiteten allt mer ifrågasätts. OSSE står därför inför sin hittills största kris, där det som samtidigt har varit en styrka (beslut fattade i konsensus) är en stor belastning, och där bristen på legitimitet skulle kunna leda till att organisationen upphör att kunna verka.

CTBTO, IAEA och UNODC

Författare: Per Memgård, Joakim Ekström, Anders Lindberg

Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty Organisation (CTBTO)

Bakgrund

CTBTO är den världsomspännande organisation som har till uppgift att övervaka det nukleära provstoppsavtalet från 1996 vilket, att notera, inte har trätt i kraft, anledningen är att de åtta s.k. *Annex II stater*: USA, Kina, Iran, Egypten, Israel, Pakistan, Indien samt Nordkorea inte har ratificerat avtalet.

Sedan tidpunkten från att man de facto började registrera provsprängningar (1945) har över 2000 provsprängningar/tester genomförts i syfte att utveckla mindre och effektivare vapen, varvid ett antal av dessa provsprängningar/tester bedöms ha utförts i rent symboliska/nationalistiska syften. Att notera, efter att avtalet upprättades har ytterligare provsprängningar genomförts av bl.a. Indien och Pakistan, och Nordkorea. Härvidlag bör det även nämnas att bl.a. Sovjetunionen och USA genomfört ett antal sprängningar i s.k. Fredliga/industriella syften (gruvor, broar etc.).

Frågeställning/Preliminära slutsatser

Behövs då avtalet idag? Har man inte all kunskap som behövs? Faktum är ju att alla de s.k. "Big 5" idag har all den kunskap de behöver, varvid CTBTO som organisation och dess roll kan ifrågasättas. Svaret är inte helt givet, vi torde dock våga påstå att såväl avtalet som organisationen fortfarande är högst relevant än idag. Detta främst med anledning att avtalet (om än ej reellt/juridiskt bindande pga. att de åtta felande Annex II staterna) uppfattas som normbildande och har haft reell effekt, inte minst de verkningfulla sanktionerna som drabbade Indien och Pakistan efter sprängningarna 1998 är ett exempel på detta. Vidare uppfattar vi att avtalet verkar "dämpande" gentemot s.k. "upcoming

nations” såsom exempelvis Iran och Nordkorea vilka utgör ett högst realistiskt hot. CTBTO spelar även en mycket viktig roll i registreringen av allmänna seismografiska aktiviteter såsom jordbävningar och tsunamis samt vid kärnkraftsolyckor avseende dess möjlighet att följa/beräkna spridningen av det radioaktiva nedfallet. Vi vill därför påstå att organisationen har en mycket viktig roll, inte minst inom ramen för ”sambhällsskydd”. Detta samtidigt som det är inte går att blunda för det faktum att CTBTO som enskild organisation saknar medel/verktyg för att aktivt förändra/påverka den rådande situationen i form av att: De stater som inte är medlemmar ej heller verkar för en utbyggnad av monitoreringsstationerna varvid det huvudsakliga problemet utgörs av Iran och Nordkorea tätt följt av potentiella oroshärdar såsom Indien och Pakistan samt att avtalet som sådant, vilket nämnts tidigare, inte vunnit ”laga kraft”.

International Atomic Energy Agency (IAEA)

Bakgrund

IAEA är ett organ inom ramen för Förenta Nationerna. Organisationen bildades 1957 och har sitt huvudkontor i Wien. IAEA:s huvudsakliga arbetsområden utgörs av: säkerhet, vetenskap och teknologi samt verifikation. Bildligt talat skulle man kunna likna IAEA vid en världsomspännande ”Safeguard” vad avser alla former av kärnkraft relaterad verksamhet.

Historiskt har IAEA spelat en mycket betydelsefull roll, ett exempel på detta är deras roll i samband med invasionen av Irak 2003 (då anförda av Hans Blix) vars råd/slutsatser, om de hade accepterats, eventuellt skulle kunna ha förhindrat/begränsat det krig som sedermera utbröt och vars efterverkningar är en realitet än idag. IAEA av idag besitter en imponerande förmåga och kunskap avseende uppföljning och kontroll rörande alla former av kärnkraft relaterad verksamhet, likväl finns det orosmoment vilka är snarlika med de som CTBTO brottas med, nämligen avsaknaden av reella medel/verktyg för att aktivt förändra/påverka den rådande situationen, vilket inte minst Iran och Nordkorea är ett exempel på.

Frågeställning/Preliminära slutsatser

Har IAEA då en roll att fylla i framtiden, eller kommer organisationen i likhet med inledningen av Irak kriget 2003 att marginaliseras av det rådande världspolitiska läget? I fallet Nordkorea är gruppens uppfattning att det är högst ovisst om IAEA har en roll att fylla. Förvisso övervakar man kontinuerligt landet genom satellitspaning och har personal i ”standby” vilka är beredda att agera utifall förhållandena normaliseras och Nordkorea i och med det godkänner att inspektioner genomförs. Likväl går det inte att blunda för det faktum att Nordkorea är ett av världens mest slutna/isolerade diktaturer, varvid denna utveckling endast torde vara möjlig att bryta under förutsättning att en politisk dialog med främst USA, Ryssland och Kina kommer till stånd. Avseende ett land som Iran är det gruppens uppfattning att IAEA, genom att fortsätta genomföra kontroll/uppföljning och därigenom tvingar Iran till en fortsatt dialog, har en ”dämpande” effekt på en situation som annars skulle kunna eskalera bortom all kontroll.

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)

Bakgrund

UNODC är även det ett organ inom ramen för Förenta Nationerna och som bildades 1997 i syfte att stödja FN i att hantera de relaterade frågor som rör kontroll av illegala droger, brottsprevention, människohandel och internationell terrorism i alla dess former. Detta tillgodoses genom tre huvudfunktioner nämligen: forskning, lobbying för att få enskilda stater att anta brott- och drogrelaterade lagar och förordningar samt att hjälpa sagda stater på en grundläggande nivå.

Frågeställning/Preliminära slutsatser

Betänk att 70 % av världens totala opium produktionen odlas/framställs i Afghanistan och att produktionen i sin helhet är så omfattande att den för tillfället överskrider efterfrågan. Härtill skall läggas att nya rutter för smuggling/transport (exempelvis den s.k. South Route” via Pakistan och därefter vidare mot Afrikas östkust resp. ruten via Ryssland) ständigt utvecklas. Är detta då det samma som ett misslyckande för världssamfundet (FN som organ)? Enligt företrädare för UNODC är svaret nej. Detta då de positiva effekterna av de förändringarna (hjälp via självhjälp, alternativa odlingsprogram, upplysning och informations kampanjer) som organisationen har lyckats få till stånd överväger. Vår grupp är dock mer tveksam. Vidare ställer vi oss frågande till påståendet från företrädare för organisationen att den kommande förändringen av ISAF:s mandat i Afghanistan (2014) inte nämnvärt kommer att påverka organisationens målsättning och/eller på vad sätt organisationen arbetar. Något som vi uppfattar som anmärkningsvärt, då produktionen av opium är centrerat till de södra delarna av landet vilka gränsar till just Pakistan vilka till stora delar kontrolleras av Talibanrörelsen. En rörelse som visat sig agera lika fientligt mot civila organisationer som mot militära enheter och förband för att skydda de egna vitala/strategiska intressena, vilka till stora delar omfattar kontrollen över opium produktionen då denna utgör den huvudsakliga inkomstkällan för Talibanregimen.

Program Folk och Försvars studieresa till Österrike och Ungern 3-7 november 2012

Saturday Nov 3		
	Individual Check-In at Arlanda Airport	
08:45-09:10	Gathering and handout of documents	SEB and Exchange at Terminal 5, Arlanda
09:55	Departure from Arlanda Airport	
12:10	Arrival at Vienna Airport. Transport to the hotel	Hotel Kaiserin Elisabeth Weihburggasse 3 Vienna
13:00	Time for own disposal	
17:00	Introduction meeting	Hotel Kaiserin E (in the conference room)
19:00	Dinner at Plachutta Wollzeile	Wollzeile 38 Vienna
Sunday Nov 4		
07:30	Meeting in the hotel reception for a walk to Schwedenplatz 1	Hotel Kaiserin E.
07:50	Transport by bus to Budapest Hungary - a historical perspective	Schwedenplatz/Bush altestelle, Schwedenplatz 1
10:30	Arrival in Budapest. Meeting with Ambassador Karin Olofsdotter <ul style="list-style-type: none"> • Hungary: domestic policy, the parliamentary situation • Security and defence policy • Energy and Russia • Economy and challenges 	Embassy of Sweden Svéd Nagykövetség Kapás utca 6-12 Budapest

11:30	Meeting with Marcell Lőrincz , (head of Szubjektív, an NGO that works against corruption) and Sara Svensson (PhD at the Department of Public Policy, Central European University in Budapest)	Swedish Embassy
12:30	Lunch	Embassy of Sweden
13:00	Meeting with András Kósa (Editor of the domestic pages at HVG, equivalent to The Economist)	Embassy of Sweden
14:00	Meeting with Ferenc Kumin (Deputy State Secretary at the Prime Minister's Office)	Embassy of Sweden
15:00	Coffee	Embassy of Sweden
15:30	Meeting with representatives of the opposition László Kovács (MSZP), member of parliament Katalin Ertsey (LMP), member of parliament Márton Gyöngyösi (Jobbik), member of parliament	Embassy of Sweden
16:30	Transport by bus to the residence	Diana utca 16/C
17:00	Dinner at the Ambassador's residence	
18:30	Transport by bus to Vienna	
21:30	Arrival at Schwedenplatz 1, Vienna	
Monday Nov 5		
08:45	Meeting in the hotel reception for transport by underground to the Swedish Embassy	Embassy of Sweden Obere Donaustrasse 49-51 Vienna
09:30	Meeting with Ambassador Nils Daag and Ambassador of the Swedish delegation to the OSCE Fredrik Löjdquist <ul style="list-style-type: none"> • Domestic, EU, security and defence policy • International organisations in Vienna • Coffee 30 minutes • Questions and answers 	

11:45	Transport by underground to Vienna International Centre	Vienna International Centre, Wagramer Strasse 5
12:15	Lunch at Vienna International Centre	
13:00	Check-in at reception desk (Remember to bring your passport!)	Vienna International Centre
13:30	<p>Meeting with representatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Office of The Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Org (CTBTO) Annika Thunborg, Spokesperson, Head of Public Information, Preparatory Commission for the CTBTO <ul style="list-style-type: none"> - The main tasks and the most important conditions for succeeding with the tasks - The present and future challenges - Important trends affecting the organisations work 	E-building
14:40	<ul style="list-style-type: none"> • International Atomic Energy Agency (IAEA) Deputy Director-General Herman Nackaerts, Head of the Department of Safeguards. <ul style="list-style-type: none"> - The main tasks and the most important conditions for succeeding with the tasks - The present and future challenges - Important trends affecting the organisations work 	A 1945
15:50	<ul style="list-style-type: none"> • United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) <ul style="list-style-type: none"> - Introductions - Sandeep Chawla, Deputy Executive Director and Director, Div. for Policy Analysis & Public Affairs - Opiate trade routes (Hakan Demirburken) - UNODC operations in Afghanistan (Andrea Mancini) - Q&A 	MOE79
17:00	Transport by underground to Hotel Kaiserin Elisabeth	
19:30	Buffet reception at the Swedish Ambassador's Residence (Transport of your own to the residence)	Liechtensteinstrasse 51, Vienna
Tuesday Nov 6		
08:15	Meeting in the hotel reception for a walk to the OSCE Conference Centre (Remember to bring your passport!)	OSCE, Hofburg Conference Centre Heldenplatz, Vienna
09:00	<p>Meeting with Frane Maroevic (OSCE Deputy Spokesperson) and Anders Byren (Military Adviser)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Representative on Freedom of the Media 	Room 201 at Hofburg

	<ul style="list-style-type: none"> • The OSCE's field operations • High Commissioner on National Minorities • Office for Democratic Institutions and Human Rights 	
10:00	A short walk to the Ministry of Foreign Affairs (BMEIA)	Minoritenplatz 8 Vienna
10:30	Meeting with Gerhard Jandl (Section for Security Policy at the BMEIA) <ul style="list-style-type: none"> • The main goals for the Austrian security policy • Relations with EU and the support for the EU membership • The basic fundamentals for a secure Austria • Austrian relations with NATO 	
11:45	Lunch meeting at Café Landtmann with Hans Rauscher (Journalist from Der Standard) <ul style="list-style-type: none"> • The political landscape and the Stonach phenomena • Challenges for the Austrian Society • The democratic issue in Hungary – how Austria relates to Jobbik 	Univeristätsring 4, Vienna
13:00	A walk to the Parliament	Doktor-Karl-Renner- Ring-3
13:30	Austrian Security and Defence Policy – are there different opinions? Meeting with parliamentarians Wolfgang Gerstl and Franz Hörl from ÖVP <ul style="list-style-type: none"> • Austrian relations with NATO and EU • The situation in Hungary • Austrian energy policy – dependency and self sustainment 	
14:30	A walk to the Austrian National Defence Academy	Stiftgasse 2a, Vienna
15:00	The Austrian Security Policy in the European context Meeting with Major General Johann Pucher	
16:30	Transport to Hotel Kaiserin Elisabeth	
19:30	Dinner with guests from the Swedish Embassy and the Swedish OSCE delegation at Restaurant Zum weißen Rauchfangkehrer	Weihburggasse 4 Vienna

Wednesday Nov 7		
10:30	Meeting in the hotel reception for transport to Vienna Airport	
12:55	Departure from Vienna Airport	
15:20	Arrival Stockholm/Arlanda Airport	

List of participants for the study tour to Vienna and Budapest November 2012

Dahl	Bertil	Lawyer	European Criminal Bar Association (ECBA)
Danielsson	Lennart	Captain (N)/ Deputy Head International Department	Swedish Armed Forces HQ
Elinderson	Lars	Member of Parliament	Swedish Parliament
Ekeman	Lars	Senior Advisor	Society and Defence
Ekström	Joakim	Director Stakeholder Management, Group Marketing & Sales	Saab AB
Erfors	Eric	Editorial Writer	Expressen
Fornstedt Hellberg	Anna	Director	Swedish National Defence College/CRISMART
Gustafsson	Klas-Henrik	Commander (N)	Swedish National Defence College
Haldén	Eva	Assistant Professor	Swedish National Defence College
Hallqvist	Martin	Ambassador	Centre for European Studies, University of Lund
Hast	Lina	Deputy Programme Officer	Society and Defence
Janson	Thomas	Senior Advisor EU-affairs	Swedish Confederation of Professional Employees
Kaunitz	Carin	Head of Strategic Analysis Section	Swedish Civil Contingencies Agency
Lindberg	Anders	Editorial Writer	Aftonbladet
Lundell	Jonathan	Member	Swedish Young Conservatives
Memgård	Per	Lt Col	Swedish Armed Forces
Pålsson	Anne-Marie	Associate Professor	University of Lund
Sjöland	Magnus	President	Small and Medium Enterprises Defence in Sweden
Viksten	Runar	Chairman	Foreign Intelligence Court